

Kommittémotion

Motion till riksdagen 2015/16:3316

av Roger Haddad m.fl. (L)

med anledning av prop. 2015/16:81 Åtgärder mot missbruk av svenska pass

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en begränsningsregel om antalet vanliga pass under en längre tidsperiod än fem år och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en utvärdering av lagändringarna och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Missbruk av svenska pass har uppmärksammats av bl.a. Polismyndigheten, Frontex och svenska utlandsmyndigheter. Detta är ett allvarligt problem som bland annat försvårar bekämpandet av grov organiserad brottslighet och undergräver förutsättningarna att på ett fungerande och rättssäkert sätt upprätthålla EU:s yttre gräns.

Av den orsaken medverkade Liberalerna till att alliansregeringen våren 2014 gav en utredare i uppdrag att överväga åtgärder för att motverka missbruk av svenska pass. Uppdraget redovisades i promemorian Missbruk av svenska pass (Ds 2015:12), som ligger till grund för regeringens proposition.

Liberalerna välkomnar att det finns en bred parlamentarisk enighet kring att missbruket av svenska pass måste stävjas, något som senast manifesterades i form av sexpartiöverenskommelsen i december 2015 om åtgärder mot terrorism. Vid sidan av lagändringar behöver Sverige även fortsätta arbeta för att systematiska kontroller görs vid EU:s yttre gräns, bland annat genom obligatorisk kontroll av biometriska uppgifter. Samtidigt som åtgärderna införs ska asylrätten fortsatt värnas.

De förslag som läggs fram i propositionen ligger väl i linje med vad Liberalerna tidigare förespråkat, och Liberalerna anser att det är viktigt att lagändringarna träder i kraft så snart som möjligt. Det kan dock diskuteras om åtgärderna visar sig vara tillräckliga.

För att förebygga att pass säljs på svarta marknaden föreslår regeringen att svenska medborgare ska kunna beviljas högst tre vanliga pass under en rullande femårsperiod. Denna kvantitativa gräns hindrar visserligen en person att storskaligt sälja vidare sina pass på den svarta marknaden, men försvårar inte för den som gör detta i mindre skala och under längre tid än fem år. Det finns en risk att kriminella anpassar sin vidareförsäljning av pass på svarta marknaden så att de håller sig strax under den kvantitativa gränsen.

Av denna orsak bör det övervägas att komplettera den föreslagna bestämmelsen med en ytterligare spärregel som tar sikte på en persons agerande under längre tid, till exempel om en person låter fem pass försvinna under en rullande tioårsperiod. Det får ankomma på regeringen att vid behov återkomma till riksdagen med kompletterande lagförslag i enlighet med ovanstående. Detta bör riksdagen tillkännage för regeringen.

Det är även angeläget att analysera vilket utfall lagändringarna får i praktiken. Intresset att motverka grov brottslighet motsäger inte att skärpningar av passlagstiftningen är känsliga eftersom de har att göra med på vilka villkor medborgare kan utnyttja sin grundlagsskyddade rätt till rörelsefrihet. Konsekvenserna för de laglydiga personer som av olika skäl riskerar att påverkas negativt liksom för näringslivet behöver följas upp. Av den orsaken bör en utvärdering av lagändringarna göras inom ett par års tid.

Roger Haddad (L)

Christina Örnebjär (L)

Tina Acketoft (L)

Christer Nylander (L)

Erik Ullenhag (L)

Emma Carlsson Löfdahl (L)

Birgitta Ohlsson (L)